

(i) Printed Pages : 8]

Roll No.

(ii) Questions : 9+9+9]

Sub. Code :

2	6	6	5
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	0	8
---	---	---	---

Master of Arts 2nd Semester Examination

1047

ECONOMICS

(International Economics)

(In All Mediums)

Paper : MAECO-204

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Note :- Attempt *five* questions in all including Question No. 1 which is compulsory and select *one* question from each Unit.

1. Attempt any *ten* questions of the following :

- (i) How can you determine the gains from trade on the basis of absolute cost difference ?
- (ii) What do you mean by intra-industry trade ?
- (iii) Explain clearly the opportunity cost curve.
- (iv) What is meant by factor endowments ?

N-181

(1)

Turn Over

- (v) Analyse the effect of tariffs on producer's surplus.
- (vi) Explain clearly the meaning by trade creation and trade diversion.
- (vii) What is meant by import quotas ?
- (viii) Examine the effect of export subsidies on trade.
- (ix) Bring out the difference between temporary and fundamental disequilibrium.
- (x) Is Balance of Payment always in balance ?
- (xi) Explain the process of BOP adjustment under gold standard.
- (xii) What are the weaknesses of Mundell-Fleming model ?
- (xiii) Examine Keynesian absorption approach.
- (xiv) Write a brief note on International Bond Market.
- (xv) Main Instrument of foreign exchange. 10×2=20

Unit-I

2. "Difference in comparative costs accounts for the existence of foreign trade and determines its composition and magnitude." Discuss.

15

3. Explain the following :

(i) Factor price equalization

(ii) The Leontiff paradox $7\frac{1}{2}+7\frac{1}{2}$

Unit-II

4. What is meant by terms of Trade ? Discuss briefly different concepts of terms of trade. Which of these can be the best measure of gains from Trade ? 3,10,2
5. What is Economic Integration ? Explain its different forms and its benefits. 15

Unit-III

6. Explain the process of income propagation through foreign trade multiplier. 15
7. What is devaluation ? Explain elasticity approach and J-curve effect of devaluation. 15

Unit-IV

8. What is Euro currency market ? Discuss its objectives and functions. 15
9. Explain the objectives, structure and compoments of WTO. 15

हिन्दी माध्यम

नोट :- प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य सहित कुल पाँच प्रश्न कीजिए तथा प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न चुनिए।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं दस प्रश्नों के उत्तर दीजिए—

- (i) पूर्ण लागत अन्तर के आधार पर व्यापार से लाभों का निर्धारण आप कैसे कर सकते हैं ?
- (ii) अन्तर उद्योग व्यापार से आप क्या समझते हैं ?
- (iii) अवसरवादी लागत वक्र का स्पष्टीकरण कीजिए।
- (iv) कारक वृत्तिदान से आप क्या समझते हैं ?
- (v) उत्पादक की बचत पर टैरिफ के प्रभाव का विश्लेषण कीजिए।
- (vi) व्यापार सृजन तथा व्यापार विविधता के अर्थ का स्पष्टीकरण कीजिए।
- (vii) आयात क्वोटा से आप क्या समझते हैं ?
- (viii) व्यापार पर निर्यात अनुदान के प्रभाव का परीक्षण कीजिए।
- (ix) अस्थायी तथा मौलिक असंतुलन में अन्तर कीजिए।
- (x) क्या भुगतान संतुलन सदैव संतुलन में रहता है ?
- (xi) स्वर्णमान के अन्तर्गत BOP समायोजन की प्रक्रिया का वर्णन कीजिए।
- (xii) मुण्डेल फ्लेमिंग मॉडल की क्या कमजोरियाँ हैं ?
- (xiii) कीन्स का अवशोषण उपागम का परीक्षण कीजिए।
- (xiv) अन्तर्राष्ट्रीय बॉण्ड बाजार पर संक्षिप्त नोट लिखिए।
- (xv) विदेशी विनिमय के प्रमुख उपकरण।

10×2=20

N-181

(4)

इकाई—I

2. “विदेशी व्यापार के अस्तित्व के लिए तुलनात्मक लागत खातों में अन्तर तथा इसकी संरचना एवं परिमाण में निर्धारण।” वर्णन कीजिए। 15
3. निम्नलिखित की व्याख्या कीजिए—
 - (i) कारक मूल्य समानीकरण
 - (ii) लियोन्टिफ विरोधाभास $7\frac{1}{2}+7\frac{1}{2}$

इकाई—II

4. व्यापार शब्द का क्या अर्थ है ? व्यापार की विभिन्न अवधारणाओं का संक्षेप में वर्णन कीजिए। व्यापार के लाभों में मापदण्ड के लिए इनमें से कौन सी सर्वोत्तम है ? 3,10,2
5. आर्थिक एकीकरण क्या है ? इसके विभिन्न रूप तथा लाभ बताइए। 15

इकाई—III

6. विदेशी व्यापार बहुगुणक से आय प्रसारण की प्रक्रिया का वर्णन कीजिए। 15
7. अवमूल्यन क्या है ? अवमूल्यन के लोच उपागम तथा J-वक्र प्रभाव का वर्णन कीजिए। 15

इकाई—IV

8. यूरो करेंसी बाजार क्या है ? इसके उद्देश्य तथा कार्य बताइये। 15
9. WTO के उद्देश्य, संरचना तथा घटकों का वर्णन कीजिए। 15

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਹਿਤ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ।

1. ਨਿੱਚੇ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੱਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ -

- (1) ਪੂਰਣ ਲਾਗਤ ਅੰਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਲਾਭ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?
- (2) ਅੰਤਰ ਉਦਯੋਗ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
- (3) ਅਵਸਰਵਾਦੀ ਲਾਗਤ ਵਕਰ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਰੋ।
- (4) ਕਾਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
- (5) ਉਤਪਾਦਕ ਦੀ ਬੱਚਤ ਉੱਤੇ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
- (6) ਵਪਾਰ ਸਰਜਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਰੋ ।
- (7) ਆਯਾਤ ਕਵੋਟਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
- (8) ਵਪਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਅਨੁਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ।
- (9) ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰੋ ।
- (10) ਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ?
- (11) ਸਵਰਣਮਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ BOP ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਪਰਿਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।

(12) ਮੁੰਡੇਲ ਫਲੇਸਿੰਗ ਮਾਡਲ ਦੀਆਂ ਕੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਹਨ ?

(13) ਕੀਨਸ ਦਾ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਣ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।

(14) ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਰਾਂਡ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।

(15) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਪਕਰਣ। $10 \times 2 = 20$

ਇਕਾਈ-I

2. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਾਗਤ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਣ। ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15

3. ਨਿੱਚੇ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

(1) ਕਾਰਕ ਮੁੱਲ ਸਮਾਨਤਾ

(2) ਲਯੋਂਟਿਫ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ $7\frac{1}{2} + 7\frac{1}{2}$

ਇਕਾਈ-II

4. ਵਪਾਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਵਪਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਰਵੋਤਮ ਹੈ ? 3,10,2

5. ਆਰਥਿਕ ਏਕੀਕਰਣ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੱਸੋ। 15

ਇਕਾਈ-III

6. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਬਹੁਗੁਣਕ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੀ ਪਰਿਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15

7. ਅਵਮੂਲਨ ਕੀ ਹੈ? ਅਵਮੂਲਨ ਦੇ ਲੋਚ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ J-ਵਕਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15

ਇਕਾਈ-IV

8. ਯੂਰੋ ਕਰੰਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ । 15
9. WTO ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15